

ΠΟΛΩΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Τοῦ FRANS HERTING

ΤΑ ΔΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΑΓΙΣΣΑΣ

Ο ανεμος ποὺ σφυρίζει: ξέω μὲ κάνει νά θυμηθών αύτή τή στιγμή, μὰ παληή ίστορία, ποὺ άκουσα νά μοῦ δηγούνται οι χωρικοί τής Κγεστόχοβια ήτης Πολωνίας.

Ήταν ή εποχή ποὺ είχε φιλοξενηθεί στὸν μεγάλο πέργο ένδος φίλων μου, τήν στιγμή διως ποὺ πήγαινα τό βράδυ νά κομιθῶ σ' ένα αύτό τα δινάτια τοῦ ἐτάν πατώματος, ο φύλακας τοῦ άρχαίου αύτού πέργου, μοῦ φώναξε:

— Μή, κύριε, αή, πηγαίνετε στὸ μέρος αύτό. Σκεφθῆτε καλύτερα και αἴσουστε κι' έπεινα τὸν αὐτούνού... Σαζ λέω πώς αύτό ποὺ θέλετε νά κάνετε, είνε μιὰ τρέλλα!.. Αριθμῶς σ' αύτό τὸ μέρος ποὺ θέλετε νά πάτε, κάθε τέτοια νύχτα παρουσιάζεται έκεινη!...

— Ποιοι; οώτητα τότε μὲ κίτοια έλαφοι ταραχή...

— Ή Σάσσα!

— Ε! λοιπόν τόσο τὸ καλύτερο, τοῦ ἀποκοίνηκα, μάφου είνε κυρία!... αὔτε μόνο νά είνε ώραια!...

Και ἀνέβησα στὸ διώματο τοῦ δευτέρου πατώματος, στὸ διότο έπορετο νά περάσω, κι' ή πρώτη νύχτα τής διαμονῆς μου στὸν έρημο έκεινο πέργο τοῦ φίλων μου...

Σέ κρεβήτι είχα μείνει ἀρκετή ώρα πλακαπιμένος χωρὶς νά με πάρω νά τυντο. Τοῦ κάνον στριφογύριζα πρὸς ὅλες τις διευθύνσεις. «Ενα σωρὸς θλιβερὸς σπέντες περούδαν ἄπ' τὸ μαλλό μιν και ή ζέστη ποὺ μοῦ προένοδιαν τά βιονι σκεπτάπιατα τοῦ κρεββατιού, ἀρχιτε σ' έρεβηται σε μεγάλο σηιεν το νεύρα μου. Μη μοδονάται πιά νά οποφέρω αύτή τὴν ἀφρότητη ἀγνώνια, ἔτοιμαζόμουνα, νά σηκωθῶ αύτ' τὸ κρεββάτι, διαν ἐνις παράξενος γογγυσμούς μ' ἔκανε νά μείνω παροιμένος στη θέση μου... Αφογκάστηκα προσεχτικάτερα, για νά μι πορέσω έτσι νά καταλάβω τὶ συνέβαινε.

Υστεροα ὅπλα μερικές στιγμές στη τήν διγυγγιστές έκανάρχισε δυνατωτερος... Ήταν, κάτι μεταξύ παραπόνων και φωνής απελπισίας, ἔνας ήχος μέσα στὸν δόποι δέλχουν κάνει: καθαρό τὸν τόνο μιας πέντημης ίκενίας, ἔνος σπαραχειοῦ θρήνου... Μή πιστεύοντας ποτὲ μοῦ στὰ πενήντα μέρισα νά διερθωται μηποτὲς έκεινο ποὺ πάνογια ήταν πλήρης τῆς φαντασίας μου. Ζαλισμένος και ἔκενυτημένος σ' ἀράνταστο βαθμό, πετάχτηκα αύτ' τὸ κρεβήτι ειπού και ἀναψη ἀμέσως μικρή λάμψα ποὺ είχα στὸ τραπέζι μοῦ. Ως τὸ ποιό δὲν κοινήθηκα καθόλου... Ξημέρωσα ἀγρυπνος κι' δεῖται κατεβητα κάτα πήγα κατ' εἰδείαν στὸ φύλακα, στὸν δόποι και διγυγγισκα λεπτομερῶς διλα τὸ διατρέξια, γηροὶς ἔνοεται νά παρατείνηται νά προσθέστω και μερικὲς κορδελλές, για τὸν φόρμους του...

— Μή κορούδετε! μοῦ είτε τότε ἔκεινος, μὲ τόνο ἐπιτάχεως. Αν ξέρτε, κύριε, τὸ μαρτύριο τῆς δυστυχημένης ἔκεινης κόρος...

Και χωρὶς νά τὸν ξωτήτα, ἀρχισε μόνος του νά μοῦ δηγείται τὴν ήξη ίστορία :

Κατα τὸ 1250, ήνας ἀπὸ τοὺς παληοὺς ἀρχοντάς πας, δόζομης Ζαμίσουν, ἀφοτέρητε αὐτὸν τὸν πέργο, δελητησε ὑπερά νά τὸν περιστοιχῆ μὲ ἔνα οὐφῆλο τοῦ, γιό περιστοτεροὶ ἀπάλεια. Αρχινανε λοιπὸν ἀμέσως νά ουδοδοιμὸν τὸν τοιχο αὐτῷ, μὲ πολὺ μεγάλη προσοχῇ και μὲ τὴν ἀπίτλεψη τοῦ ίδιου τοῦ κόμητος. Διασυχῶ διως συνέβη ἔξαρνα κάτι τὸ ἀλλοκοτο. Οταν δὲ τοῖχος ἔφαται σε ὑψος ἐνός μέτρου, οι ἔργατες δὲν μποροῦσαν νά συνεχισουν τὸ χτίσιμο. Οτι κτίζανε τὸ ποιό γρηεμένας τὴν νύχτα, μ' ἔνα ἐντελῶς μιστροποιητικό τοῦ... «Ολοι είχαν μείνει κατάπληκτοι, ο δὲ κόμης μανιώδης για τὴν ἀργοτοροία αὐτὴ και μή μπορώντας νά δώσῃ καιματική τοῦ πειρέγον αὐτοῦ φαινομένου, ἔργατε μιὰ διαταγή, μὲ τὴν δούλια απειλούσε μὲ θάνατο δύνοντας τοὺς ἔργατες του, αν δὲν ἔτελεινταν τὸ χτίσιμο τοῦ τοιχου μέσα σε δύο μῆνες.

Η κατάσταση διως διο τῆς πήγαινε καιριστέθεινε και ή ἀπελπισία τῶν ἔργατων είχε φθάσει στὸ καταζόνυφο. Μόλις ἔκτιζαν κάτι τὸ προτὸ τὸ θριστικαν κρητειασμένο...

Απελπισμένος τότε ὁ Ίβάν, ο ἀρχηγὸς τῶν ἔργων τῶν έργων, συνεβούλευσε τοὺς συντρόφους του νά πάνε νά φατησον τὴν μάγισσα τοῦ χωριοῦ, τὴν περίφημη Μίλεια, η οποία ήταν η μόνη ποὺ μποροῦσε νά τοὺς πι τη ἔπειτα νά κάνουν...

Πραγκιτικῶς τὸ διό τη βάδη ποὺ ήσανε και παραινονή Χριστούγεννον η μάγισσα Μίλεια, έκαπε τὰ μάγια τῆς και είπε στὸν Ίβάν:

— Το κτίσιμο τοῦ τοιχου αὐτοῦ δὲν μπορεῖ νά προχωρήσῃ, ἀν δὲν κτίσθη ζωντανή στὴ μιὰ ἀπὸ τὶς τέσσερες γωνιές του, η πρώτη γυναιτα ποὺ θέρη να σᾶς εὐληθῆ αὐτῷ τὸ προτὸ, τα <Καλά Χριστούγεννα!>

Οι χτίστες, κιλές ἀκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τῆς μάγισσας, ὀλληλοκτυπήσανε, ἐνώ ἔνας παράξενος φόβος τοὺς ἔστρεψε τὴν καρδιά. Έν τούτοις, ἀπὸ δύον; τοὺς ἔργατες, μάρον δ' Ίβάν ήταν ήσυχος. Η μνηστή του κατουκούσε τότο μακριά, ποὺ ήσανε ἀδίνατο νά φθάσῃ πρώτη στὸ πέργο...

Τὸ ἄλλο πρωΐ, δεινον ξημέρωσε, δύοι οι ἔργατες είχον μαζευθεὶ

πάνω στὸ μισοτελειωμένο τοῦχο τοῦ πύργου και κυττούσαν ταραγμένοι πρὸς τὸ βάθος τοῦ μεγάλου δρόμου, δ' όποιος ἀνοιγόταν μπροστά τους και ἔφερνε ὄλοιστα ἀπὸ τὸν πύργο στὸ χωριό Νιοτσάκη.

Ἐπειγμα εἶνα οργος πέραστε τὸ κοριμ διλων τῶν ἔργατων. Πρὸς τὸ βάθος τοῦ δρόμου εἶνα μελανὸ σημειο διεγράφη. Ήταν ἀσφαλός κάπιος ἀνθρώπους πορχωδει πρὸς τὸν πύργο. Θεέ μου! Τί χτυπούσαρι! Τί ἀγωνία! Μὲ οὐδάνοιχτα τὰ μάτια οι ἔργαται προσπαθούσαν νά ἀναγνωρίσουν ἔκεινον ποὺ οχότανε. Αχ! νά μποροῦσε κανεὶς νά τὸν ειδοποιήσῃ νά γνωστη πίσω!...

Μή πᾶς, δύως; Νά, ἔρχεται, προχωρει, φτάνει... Ποιός νά είνε; Νά! Νά!... Τώρα φάνεται καθαρά. Είνε γυνάκια! Είνε μιά κοπέλλα!...

Τόδη είνε ή Βα της, νά προφθάτη νά εὐχηθῇ ἔκεινον ποὺ ἀγαπητα, ως τε νομίζεις ποὺ ἔρχεται για νίνταμωτη τὸν ἔρωτα, ἐνώ ή δυστυχισμένη πορχωδει πρὸς τὸν ίματο!... Τώρα πιά δὲν ἀπέχει πολλό... Μόλις μερικά μέρια τὴ χωριζουν ἀπὸ τὸν πύργο. Κάτω ἀπὸ

τὴ γηματιστη γάζις η δοτια τῆς σκεπάζει τὸ πρόσωπο και τὴν ὅτοια διακρίνεται για μά στιγμή, οι ἔργαται διακρίνουν τὴν οὐδόνη μορφή της Σάσσας, της ιδρυθνιαστικαῖς τοῦ Ίβάν, τοῦ ἀρχηγοῦ τους... Τὴν είδε κι' αὐτός κ' ή γορθιές του σφίγγονται, τὰ δόντια του τρίζουν, η μορφή του ἔχει πάρει τὸ χόρωμα τοῦ θανάτου... Ο! ήταν δυνατό νά τὴς φωνάξῃ κανεὶς νά σταματήσῃ ἔκεινη, νά μη πληηπάτη...

Σέ μια στιγμή ἀτελπινάς δ' Ίβάν προχωρούσε δυνό βήματα και είπε δυνατά :

— Φῆγε, Σάσσα μου, φῆγε! Γύρισε πίσω σπίτι Σάσσα! Φῆγε γιατί εἶδε μόνο δ' θάνατος σὲ περιμένει.

Μά η Σάσσα ούτε ἀρουσε, ούτε κατάλαβε. Είχε πιά διλωτικά πληηπάτησε. Νά! είνε πιά κοντά τους. Ανέβησε κι' δύλια τε πληηπάτησε. Νά! είνε ειπώντας της εισόδου τοῦ πύργου... ***

— Ω! Ίβάν! τοῦ λειε, πῶς ἔτρεχα γιά νά φθάται πρώτη και νά σου εὐχηθῶ «καλά Χριστούγεννα!» Εργα απὸ τὸ σπίτι διανέται τὸν περιστέρια διαμπαν σὲ στερέωμα. Μά τί έχεις; Γιατί δὲν μού γελάς; Γιατί δὲν μὲ φιλάς; Δὲν είσαι εύτυχης ποιο μέ βλέπει;

— Ω! Ίβάν! τί λέα; Σ' έπειτα... σὲ λαχταρούσα... Μά... Α! Ναι, ναι! ξανθουσέ με. Σημερα ποὺ είν' έσορτη θέλεις νά παλιούμε ενα παχιγάδι;

— Και μ' έφωτας; Βιβαία θέλω! Δὲν έφερες, διπλες η επιθυμίες σου είνε και δικές μου έπιθυμίες;

Απέμεστος τότε ο ἀρχιμάστορας υπακούοντας στὰ αυτοτριπλέματα τῶν ἔργατων ποὺ κυττούσαν, νά ίδοντι τί διανόησανε τὴν κοπέλλα, ἀπὸ τὸ πρόπτερο και τὴν ἔφερε στὴ δεξιά γωνιά τοῦ τοιχου. Μὲ ένα γογγόρο συνθημα ποὺ ἔκανε τότε στοὺς τεσσεροὺς χτίστες ποὺ περιεναν γύρω του, ένα σωρὸ χώμα, λάσπη, λιθάρια, ασέβετης, πεσαν στη στιγμή ἀπάνω στὸ σῶμα τῆς δυστυχισμένης Σάσσας! Ή κόρη τρόμαξε. Εσκουζε σημάνεις τὸ λαμπο!

— Ίβάν, ούτε ίκετεύω! Εσκουζε σπαρακτικά. Ίβάν γλύτωσε με, τι σουκαμα; Πάψε σὲ παρακαλῶ, τὸ σκληρὸ αὐτὸ παχιγάδι. Τὸ χώμα μὲ πνίγει, ή πνοή μου σύνεται... Ίβάν! Ίβάν! πεθαίνω!...

Ακόμη μά σειρά λιθαριῶν λεπει. Τὴν βάζουν κι' αὐτή, γιά νά ἐπιληρωθῇ η μαντεία τῆς μάγισσας. Η κόρη δὲν φαίνεται. Οι ἔργατες είνε κουρασμένοι, τρομαγμένοι, ἀνήσυχοι. Κυττάζουν τὸν ἀρχιμάστορα τοῦ δούλων τὰ μάτια ήσαν κατακόκκινα, πετοῦν φωτείς. Τὴν ίδια στιγμή η φωνή του κόμητος ἀκούστηκε νά λεπει:

— Ίβάν! Γιατί δουλεύετε σήμερι τὰ Χριστούγεννα; Πηγανετε στὸ χωριό σας. Σαζ δίνω τὴν διδειανάστετε.

Ο ἀρχιμάστορας, υπακούοντας στὸν κόμητο, ἀρχισε την πρώτη της τέσσερες γωνιές του, η πρώτη διαλογούσανενος κι' αὐτὸ τὸν κόλλονς προστάτης: Μά δὲν είσε κάνει τρία βήματα, διαν πίσω του, μά πνιγμένη φωνή ἀκούστηκε μέσα διπὸ τὸν τοιχο:

— Ίβάν, Ίβάν! Ο τοίχος με πνίγει. Πεθαίνω!...

Ζαλισμένος τότε ὁ ἀρχιεράτης ταλαντεύθηκε στὸ κενὸν και σωριάτηκε ἀμέσως νεκρὸς στὰ πόδια του κόμητος, ποὺ στέκοντας μπροστά του.

Τὸν μετέφεραν σ' ἔνα δωμάτιο τοῦ πύργου και ἀπ' ἐκεῖ τὸν κόμητον έστηκε στὸ πύργον τὴν κόλλη ήμέρα στὸ Νεκροταφείο τοῦ χωριοῦ.

— Ήταν πολὺ οπαίσιος δ' ουλέμενος δ' Ίβάν και καλά ποὺ τὸν λυ-

